

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної
конференції**

**«СВІТОГЛЯДНІ ГОРИЗОНТИ
МІСІЇ ВЧИТЕЛЯ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

**Одеса
2019**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION «SOUTH-UKRAINIAN NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY
named after K. D. USHYNSKY»**

DEPARTMENT OF PEDAGOGY

**Abstracts of International
Scientific and Practical Conference**

**«THE OUTLOOK
OF NEW UKRAINIAN SCHOOL
TEACHER'S MISSION»**

Odesa

2019

УДК 373+378

С24

*Друкуються за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Протокол №2 від 26 вересня 2019 року*

Упорядник – кандидат педагогічних наук, доцент Галіцан Ольга Анатоліївна.

За редакцією доктора педагогічних наук, професора Княжевої Ірини Анатоліївни.

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Світоглядні горизонти місії вчителя Нової української школи»: збірник наукових праць // О. А. Галіцан, І. А. Княжева // Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2019. – 88 с.

ISBN 978-966-

У збірці матеріалів конференції представлено наукові розробки досвідчених учених, молодих науковців з проблеми підготовки сучасних фахівців у закладах вищої освіти. Автори у різних вимірах дослідили проблематику підготовки майбутніх учителів, фахівців мистецьких спеціальностей та презентували методичні рекомендації для Нової української школи.

УДК373+378

ISBN 978-966-

© ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2019

спадщини педагога. Здатність до візуальної психодіагностики з педагогічною метою, безумовно, є цінною ілюстрацією характерологічних особливостей Макаренка як професіонала. Загальною рисою всіх описів його зовнішності виступає обов'язкове підкреслювання такої специфічної ознаки, як погляд. Суто педагогічну функцію надзвичайної професійної проникливості і пильності А. С. Макаренка не міг не відмітити навіть О. М. Горький. У цьому відношенні особливо цінне свідчення провідного педагога-дефектолога І. П. Соколянського: «Навіть пора дня і року мала значення. Тонкість розуміння «структури» особистості вихованця не “взагалі”, а в кожний даний момент настільки була вражаюча в А. С., що інколи на нетямущого спостерігача навівала якийсь забобон: «Як могла ця людина розрізнити в одному і тому ж вихованцеві залежність душевного стану вихованця від незліченної множини чинників»? [...] Такі педагогічні здібності, таку педагогічну «інтуїцію» навряд чи кому вдасться спостерігати і у педагогів нашої епохи».

Взагалі однодумність обох педагогів не може не звертати на себе увагу і замовчування Макаренком витоків багатьох аспектів своєї педагогічної доктрини, їх співзвучності з ідеями Ушинського пояснюється, можливо, лише тією природною рисою його характеру, яку інший відомий полтавець – Г. Г. Ващенко назвав «геоцентризмом».

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ К. Д. УШИНЬСЬКОГО В ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Осипова Тетяна Юріївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

В умовах модернізації української освіти не втратили свого значення педагогічні ідеї К. Д. Ушинського щодо визначення мети, завдань, основних принципів побудови змісту, прийомів і методів організації навчально-виховного процесу. Постійний інтерес до ідей великого вітчизняного педагога і прогресивного громадського діяча XIX століття К. Д. Ушинського сьогодні викликаний необхідністю осмислення ученими, педагогами і практиками глибинних зв'язків педагогічних явищ у їх цілісності і взаємодії в загальнокультурному історичному контексті.

Ім'я педагога і вченого Костянтина Дмитровича Ушинського стоїть у перших рядах видатних діячів просвітництва другої половини XIX століття. Він був засновником народної школи в нашій країні, творцем стрункої педагогічної системи, автором численних наукових праць і підручників, за якими навчалися мільйони дітей. Його педагогічні ідеї значно вплинули на розвиток педагогічної думки, стали досягненням світової педагогічної науки.

Видатний засновник вітчизняної педагогіки був переконаний, що педагогіці потрібна міцна наукова база, без якої вона може перетворитися на збірку рецептів і народних повчань. Постійно дбаючи про розвиток вітчизняної народної школи, К. Д. Ушинський як видатний учений особисто займався розробкою теоретичних засад педагогіки, залучав до цієї важливої справи своїх соратників і колег – однодумців Д. Семенова, Д. Модзалевського, В. Водовозова й інших; організовував творчі зустрічі із столичними педагогами, був одним із засновників та активних членів «Педагогічного товариства», в якому об'єднувалися такі видатні педагоги того часу, як Вексель, Герд, Острогорський, Паульсон, Редькін, організатором професійного руху вчителів [1, с. 22].

Великий педагог підкреслював важливість виховання для суспільства. Кожна людина неповторна у своїй індивідуальності, і потрібне велике вміння, майстерність, мистецтво, щоб, зберігаючи цю індивідуальність, досягти гармонійного розвитку індивіда. Ось чому К. Д. Ушинський і називав науку про виховання мистецтвом. Адже так само, як композитор створює нову симфонію, поет – поетичний твір, художник – картину, так і вчитель, володіючи педагогічною майстерністю, творить нову людину, подібної до якої ще не було й не буде [4, с. 107]. Виходячи зі своїх педагогічних ідей, завдання педагогіки він убаचाє у вивченні людини в усіх проявах її природи зі спеціальним додатком до мистецтва виховання, у відкритті засобів виховання в людині такого характеру, який би зміг протистояти всім випадковостям життя.

В основу педагогічної системи К. Д. Ушинського покладено принцип народності, що передбачає формування громадянина, патріота, людини чесної, працелюбної, справедливої і щирої. Він уважав, що виховання, створене самим народом, на народних основах, має ту виховну силу, якої немає у найкращих системах, побудованих на абстрактних або запозичених ідеях: «Виховання, якщо воно не хоче бути безсилим, повинно бути народним, бо народ створив ту глибоку мову, без якої немислиме будь-яке виховання, саме з народних джерел оновлено всю вітчизняну літературу, через яку народ, починаючи пісню, прислів'ям, казкою і закінчуючи драмою і романом, висловлює свої переконання про те, якою повинна бути людина в його розумінні» [2, с. 38–39].

У своїх творах К. Д. Ушинський зосереджує увагу на таких питаннях методики виховання, як особистий приклад педагога, переконання як основний засіб виховання в поєднанні з належним примусом, дотримання у вихованні відповідного педагогічного такту тощо. Кожен учитель, зазначав учений, повинен бути не тільки вчителем, а й добрим вихователем, щоб «впливати своїм викладанням не тільки на збагачення розуму знаннями, а й на розвиток усіх розумових і моральних сил вихованця» [5, с. 242].

У сучасному контексті національного виховання принцип єдності сім'ї, школи і громадськості означає їх зближення на основі взаєморозуміння, взаємовиховання, взаємодопомоги. Досить закономірно, що К. Д. Ушинський, розглядаючи питання громадського виховання у світлі ідеї народності, відзначає, що саме громадське виховання зміцнює в людині народність, розвиває її розум, самосвідомість. Сьогодні до основних шляхів і засобів реалізації національної системи виховання належать (окремі з них були розглянуті свого часу і К. Д. Ушинським): рідна мова, національна історія, фольклор, мистецтво, народний календар, народні символи і національна символіка, родинно-побутова культура, народні традиції, звичаї та обряди, народні прикмети, релігійні виховні традиції тощо [3, с. 42–46].

Відтак, педагогічні ідеї К. Д. Ушинського щодо навчання і виховання, його твори для дітей і сьогодні не втратили свого значення, оскільки його основні педагогічні погляди щодо слугують для вчителів-практиків орієнтиром в організації процесу навчання і виховання дітей у різних аспектах.

Література

1. Грищенко М. М. К. Д. Ушинський (До 150-річчя з дня народження). Київ : Знання, 1974. 62 с.
2. К. Д. Ушинський про сімейне виховання. Київ : Радянська школа, 1974. 151 с.

3. Кулибчук І. М. К. Д. Ушинський і національне виховання молоді. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського* Одеса, 1998. Вип. 2–3. С. 42–46.

4. Мітюрів Б. Н. Погляди К. Д. Ушинського на формування людської особистості. *Педагогічні ідеї К. Д. Ушинського*. Київ : Вища школа, 1974. С. 101–111.

5. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори : у 2 т. Т. 1. Рідне слово / Під ред. Г. С. Костюка. Київ : Радянська школа, 1983. 488 с.

ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ К. Д. УШИНСЬКОГО І ПЕДАГОГІЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА

Линенко Алла Францівна – доктор педагогічних наук, професор, Державний заклад «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

У своїй літературній спадщині видатний педагог, філософ, практик К. Д. Ушинський велику значущість надавав підготовці вчителя, його професіоналізму, розвиненим моральним якостям, насиченням педагога не тільки глибокими знаннями, вміннями, а й спрямованістю на гуманістичні цінності. Педагог повинен «знати своїх учнів во всіх відношеннях», розуміти їх, використовувати при цьому гуманістичні методи виховання.

Герменевтика – це наука розуміння, яка за останній час стала особливо затребуваною суспільством, філософською, психологічною, юридичною науками (В. Дільтей, В. Шлейєрмахер, Х-Г. Гадамер, М. Хайдаггер, А. Брудний, К. Славська, С. Рубінштейн та ін.). Серед педагогів, що досліджують зазначену проблему: А. Закірова, І. Демакова, Є. Коробов, І. Левіцька, Ю. Сенько та ін. І хоча К. Д. Ушинський в своїх працях не використовував поняття «герменевтика», але можна констатувати, що майже всі вони пронизані ідеями «мистецтва розуміння» (за Ф. Шлейєрмахером).

За А. Закіровою, професійна педагогічна діяльність заснована на герменевтичних постулатах, тому що в ній обов'язково повинні бути присутні: «тлумачення, текст, діалог, інтерпретація, сенсотворчість, прагнення до досягнення взаєморозуміння» [1, с. 21].

Педагогічне розуміння є основою професійної компетентності вчителя, тому що розуміння і адекватне інтерпретування наукових текстів, тлумачення їх для тих, хто навчається, знаходження в них сенсу, організація міжособистісної взаємодії вчителя і всіх учасників освітнього процесу на основі діалогу, толерантності, емпатії – є характерними ознаками компетентного вчителя.

Як відомо, особистість – це продукт суспільства, учасник спілкування, тому проблема встановлення суб'єкт-суб'єктної взаємодії належить педагогічній герменевтиці. До цього можна додати: зрозуміння педагогом співрозмовника, вміння налагодити з ним конструктивний контакт, подолання комунікаційних бар'єрів. В зазначеному аспекті велика роль належить діалогу, коли педагог вміє не тільки давати інформацію, але й отримувати її від співрозмовника, розуміти її сенс, предмет, який обговорюється, вміти слухати своїх учнів, колег, батьків та ін., робити адекватні висновки.

Педагогічні ідеї К. Д. Ушинського о важливості розвитку розумової діяльності та моральних якостей тих, хто навчається збігаються з герменевтикою, тому що тлумачення текстів, розкриття їх сенсу для адекватної інтерпретації і розуміння, веде до активізації цього процесу. Так, автор писав, що «істотний недолік нашого

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

КОСТЯНТИН ДМИТРОВИЧ УШИНСЬКИЙ – УЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ: НАРОДОЗНАВЧІ РОЗВІДКИ ТА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

<i>Kurliand Zinaida, Nozdrova Oksana</i> FACILITATION IN THE SYSTEM OF K. USHINSKY'S SCIENTIFIC IDEAS	4
<i>Olha Halitsan</i> THE NEW UKRAINIAN SCHOOL TEACHER'S HUMANISTIC OUTLOOK (BASED ON K. USHINSKY'S SCIENTIFIC STUDIES)	5
<i>Ткаченко Андрій Володимирович</i> ПЕДАГОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ УШИНСЬКОГО І МАКАРЕНКА	6
<i>Осипова Тетяна Юріївна</i> РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ К. Д. УШИНСЬКОГО В ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	8
<i>Линенко Алла Францівна</i> ГУМАНІСТИЧНІ ІДЕЇ К. Д. УШИНСЬКОГО І ПЕДАГОГІЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА	10
<i>Shtainer Tetiana</i> CONTEMPORARY DESIGN-EDUCATION IN UKRAINE (BASED ON K. USHINSKY'S SCIENTIFIC OPINION ON THE AESTHETIC FORMATION OF PERSONALITY)	11
<i>Liang Jie</i> THE CULTURAL PREPARATION OF THE TEACHER IN THE SYSTEM OF PEDAGOGICAL VIEWS OF K. USHINSKY	12
<i>Просенюк Анжела Іванівна</i> ІДЕЇ К. Д. УШИНСЬКОГО ПРО РОЛЬ СПОСТЕРЕЖЕНЬ У ПРИРОДІ НА ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВУ СФЕРУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	13
<i>Дмитрищук Наталя Володимирівна</i> САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ ЯК ШЛЯХ ДО КОМУНІКАТИВНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ К. Д. УШИНСЬКОГО	15
<i>Гетманець Наталя Юріївна</i> ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ К. Д. УШИНСЬКОГО	16
<i>Орду Катерина Сергіївна</i> ВІДОБРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ К. Д. УШИНСЬКОГО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ	18
<i>Ромащенко Катерина Володимирівна</i> К. Д. УШИНСЬКИЙ ПРО МЕТОДИЧНУ ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ	19

СЕКЦІЯ

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ: НАУКОЗНАВЧИЙ ВИМІР

<i>Koycheva Tetyana</i> FUNCTIONAL ROLE AND DETERMINANTS OF MA STUDENTS PROFESSIONAL COMPETENCE DEVELOPMENT: PRACTICE-BASED DIMENSION	21
---	----

СЕКЦІЯ МИСТЕЦЬКІ КООРДИНАТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: МЕТОДИЧНИЙ ВИМІР ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

<i>Гузій Наталія Василівна, Лі Хан</i> ТВОРЧА ПЕДАГОГІЧНА ПОЗИЦІЯ ЯК ЧИННИК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	50
<i>Королева Таїсія Павлівна, Ден Щенізе</i> АКТУАЛЬНІСТЬ РОЛЕВИХ ПОЗИЦІЙ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА- МУЗИКАНТА В ОБУЧЕННІ ІГРЕ НА ІНСТРУМЕНТЕ	51
<i>Степанова Анна Олександрівна</i> ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ ТЕХ- НІКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА-ДУХОВИКІВ	53
<i>Якуба Юлія Володимирівна</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ ДО КЕРІВНИЦТВА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ШКОЛЯРІВ.....	55
<i>Ван Біньбін</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ: МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД	55
<i>Го Яньцзюнь</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	56
<i>Тао Жуй</i> КОНЦЕПТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ВОКАЛЬНІЙ ШКОЛІ КИТАЮ ..	57
<i>Лі Чжухуа</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В СУЧАСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	58
<i>Юй Хайюй</i> СВОЄРІДНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ ..	59
<i>Kisiel Mirosław</i> THE ARTISTIC ACTIVITY IN AN EDUCATION FUTURE TEACHERS IN POLAND ..	60
<i>Чжу Цянь</i> ДОСВІД ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ СОЛЬНОГО СПІВУ	61
<i>Кьон Наталя Георгіївна, Кьон Володимир Вікторович</i> МЕТОДИ СПРІЯННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	62
<i>Думко Наталія Вікторівна</i> ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ КУРСАНТІВ	64